

A hazai közlekedők biztonságiöv-viselési szokásainak, attitűdjének vizsgálata

Élete során minden harmadik ember megsérül közúti közlekedési balesetben. A baleseti veszteséget nem csak a család és a hozzátartozók szenvedik el, hanem nemzetgazdasági veszteséget is jelent egyben. A balesetek jelentős százalékában a járművezető és/vagy utas nem viselte a biztonsági övet, amellyel a baleset kimenetele és sérülés súlyossága szignifikánsan megnőhet.

DOI: <https://doi.org/10.24228/KTSZ.2023.3.5>

Dr. Henézi Diána Sarolta¹ – Dr. Horváth Balázs² – Berta Tamás³

¹egyetemi adjunktus – ²tanszékvezető, egyetemi docens – ³közlekedésbiztonsági igazgató helyettes
e-mail: kdiana@sze.hu, hbalazs@sze.hu, berta.tamas@kti.hu

1. BEVEZETÉS

Magyarországon évente átlagosan 14-16 ezer személy sérüléses közúti közlekedési baleset történik. 2021 évben 14233 balesetben összesen 544 fő veszítette életét, 4596 fő súlyosan és 14003 fő könnyen sérült meg. Ez azt jelenti, hogy több ezer család élete gyökeresen megváltozott.

A közúti közlekedésbiztonság szempontjából két nagy csoportra lehet osztani a közlekedőket: védtelen közlekedők (kerékpárosok, gyalogosok, motorkerékpárosok és utasaik), valamint védett közlekedőre (akiket valamilyen formában véd a gépjármű karosszériája).

Gépjárművel való közlekedés során aktív és passzív biztonsági rendszerek segíthetik és védhetik a gépjárműben utazókat esetleges baleset esetén. A baleset bekövetkezésének pillanatában és azt követően kapnak szerepet a passzív biztonsági rendszerek. Ezek közül a legfontosabbak: a biztonsági öv, a légszák és a gyűrődő zóna.

Hazánkban a biztonságiöv-viselés 1993-tól lakott területen kívül a hátsó üléseken is kötelező, míg az első üléseken a KRESZ (1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet a közúti közlekedés szabályairól) megjelenése óta.

A biztonságiöv-viselés gyakoriságában Magyarországon a tendencia javuló. A **személygépkocsi vezetők** biztonságiöv-viselési arányát az 1. táblázat tartalmazza.

A biztonságiöv-viselés aránya az egyik legfontosabb magatartás-orientált közlekedésbiztonsági teljesítménymutató.

A biztonságiöv-viselés, mint teljesítménymutató Németországban és Franciaországban figyelhető meg a legmagasabb értékekkel. Ezt követi Svájc, a Cseh Köztársaság és Finnország. Hazánk a sereghajtók közé tartozik, hiszen nálunk rosszabb értéket csak Dél-Korea mutat.

1. táblázat: Biztonságiöv-viselési arányok Magyarországon [1]

| | 2017 | 2018 | 2019 |
|------------------------|--------|--------|--------|
| Lakott területen belül | 88,42% | 89,52% | 92,6% |
| Lakott területen kívül | 91,78% | 87,21% | 94,71% |
| Autópályákon | 91,18% | 92,98% | 96,54% |

2. táblázat: Balesetszámok 2017-2019 évben

| Év | Balesetet szenvedett személyek | Ebből | | |
|------|--------------------------------|------------------|---------|-------------------|
| | | súlyosan | könnyen | meghalt személyek |
| | | sérült személyek | | |
| 2017 | 22 076 | 5 627 | 15 824 | 625 |
| 2018 | 22 632 | 5 559 | 16 440 | 633 |
| 2019 | 22 198 | 5 482 | 16 114 | 602 |

3. táblázat: Balesetben meghaltak biztonságiöv-viselése

| | | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 |
|----------------------------------|-------------------------------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| | | meghalt | meghalt | meghalt | meghalt | meghalt | meghalt | meghalt | meghalt | meghalt | meghalt | meghalt | meghalt |
| járművezető | biztonsági övet nem használta | 105 | 91 | 72 | 65 | 81 | 74 | 69 | 74 | 70 | 80 | 72 | 78 |
| | biztonsági övet használta | 121 | 102 | 105 | 113 | 108 | 126 | 128 | 125 | 133 | 107 | 111 | 120 |
| utas, elől ült | biztonsági övet nem használta | 31 | 26 | 16 | 24 | 21 | 22 | 28 | 17 | 21 | 20 | 11 | 24 |
| | biztonsági övet használta | 49 | 41 | 36 | 32 | 45 | 51 | 36 | 39 | 53 | 45 | 24 | 32 |
| utas hátul ült vagy egyéb helyen | biztonsági övet nem használta | 41 | 50 | 30 | 32 | 19 | 40 | 22 | 28 | 34 | 42 | 21 | 51 |
| | biztonsági övet használta | 23 | 14 | 23 | 20 | 15 | 17 | 17 | 18 | 13 | 18 | 12 | 12 |

2018-ban a hazai adatokban csökkenés figyelhető meg, amelyet a balesetszámokban megsérült, illetve meghalt személyek száma is tükröz.

A biztonságiöv-viselési arányok a halálos személyi sérüléssel járó balesetekben a következőképpen alakultak 2010-2021 között (3. táblázat). [2]

A biztonsági öv viselésének mellőzése nem csak a bekötetlen személynek jelent kockázatot

a közlekedés során, hanem a felelőtlen magatartás a járműben utazók testi épségét is veszélyezteti egy esetleges ütközés esetén.

A biztonságiöv-viselés gyakoriságát, az övviselési hajlandóságot és ezek következményeit már több szakember is vizsgálta. Hazánkban kutatásokat ebben a témakörben leginkább prof. Dr. Holló Péter végzett, publikált. Rajta kívül még Dr. Jankó Domonkos, Dr. Véssey Tamás foglalkozott a témával.

2. KÉRDŐÍVES KIKÉRDEZÉS

A biztonságiöv-viselésre vonatkozó kérdőívünket 3041 fő töltötte ki 2022. október 28. és november 15-e között. A kérdőívvel arra kerestük a választ, hogy a kinyilatkoztatott biztonságiöv-viselési hajlandóság mekkora Magyarországon.

A biztonsági öv és a gyermekbiztonsági rendszerek a legfontosabb passzív biztonsági eszközök, amelyeknek helyes használatával naponta több emberélet menthető meg.

Hazánkban számos kezdeményezés és kampány indul évente annak reményében, hogy a biztonsági öv használatát népszerűsítsék és elérjék azt, hogy a gépjárműben közlekedők 100%-a viselje.

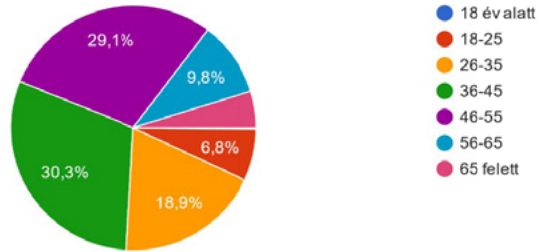
A kérdőívben először általános, szociodemográfiai jellemzőkre kérdeztünk rá (nem, életkor, lakhely).

A legtöbb válasz a 36-45 éves korosztálytól érkezett, összesen 921 fő (30,3%). Ezt követte

1. ábra:

Kérjük adja meg az életkorát:

3 041 válasz



a 46-55 éves korosztály (886 fő, 29,1%) majd a 26-35 évesek (574 fő, 18,9%).

A kitöltők 53,5%-a férfi, 46,5%-a nő.

2.1. A kérdőíves felmérés értékelése

Az első kérdéscsoport a kinyilatkoztatott biztonságiöv-viselési szokásokra kérdezett rá.

1. kérdés:

Ön **autópályán** utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve **járművezetőként**?

2. ábra:

1. Ön AUTÓPÁLYÁN utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve járművezetőként?

3 041 válasz



3. ábra:

3. Ön AUTÓPÁLYÁN utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve a hátsó ülésen utazva?

3 041 válasz



A válaszadók 93,4%-a (2841 fő) úgy nyilatkozott, hogy mindig vagy szinte mindig használja a biztonsági övet járművezetőként autópályán. 11 ember jelölte meg válaszként, hogy soha vagy szinte soha nem kapcsolja be a biztonsági övet.

Autópályán 130 km/h a megengedett maximális sebesség. Egy utoléréses (ráfutásos) balesetnél, vagy oldal irányú ütközésnél a be nem kötött járművezető nem csak a saját életét veszítheti el, hanem a vele egy járműben utazók életét is kiolthatja.

2. kérdés:

Ön **autópályán** utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve **az első ülésen utazva?**

A kérdésre 2999 fő válaszolt úgy (98,6%), hogy mindig vagy szinte mindig viseli a biztonsági övet. Míg az első kérdésénél a volán mögött 2841 fő köti be magát (emellett 112 fő nem vezet járművet).

3. kérdés:

Ön **autópályán** utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve **a hátsó ülésen utazva?**

E kérdés megválaszolásában már jóval nagyobb azon válaszadóknak az aránya, akik

nem minden alkalommal használják a biztonsági övet (17,4%).

A válaszadók 82,6%-a köti be magát mindig vagy szinte mindig, míg 17,4% gyakran, vagy annál kevesebbszer. 61 fő (a válaszadók 2%-a) adta meg válaszul azt, hogy soha vagy szinte soha nem használja a biztonsági övet autópályán a hátsó ülésen utazva.

Ugyan ebben a sorrendben kérdeztünk rá a lakott területen (4-6 kérdés) kívüli utakra.

4. kérdés:

Ön **lakott területen kívüli főúton** utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve **járművezetőként?**

2866 fő (94,2%) válaszolta azt, hogy mindig, vagy szinte mindig beköti magát járművezetőként. 6 fő volt, aki az utolsó opciót jelölte meg (soha vagy szinte soha).

5. kérdés:

Ön **lakott területen kívüli főúton** utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve **az első ülésen utazva?**

2950 fő (97%) jelölte meg az első választ, míg szintén 6 fő volt, aki az utolsó választ jelölte meg.

4. táblázat:

| | Mindig vagy szinte mindig (95-100%) | Gyakran (75-94) | Az esetek kicsit több, mint felében (50-74%) | Az esetek kicsit kevesebb, mint a felében (25-49%) | Alkalmanként (6-24%) | Soha, vagy szinte soha (0-5%) | Nem vezettek gépjárművet |
|---|-------------------------------------|-----------------|--|--|----------------------|-------------------------------|--------------------------|
| 1. Ön AUTÓPÁLYÁN utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve járművezetőként? | 2841 | 26 | 14 | 7 | 30 | 11 | 112 |
| 2. Ön AUTÓPÁLYÁN utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve az első ülésen utazva? | 2999 | 20 | 6 | 3 | 5 | 8 | 0 |
| 3. Ön AUTÓPÁLYÁN utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve a hátsó ülésen utazva? | 2512 | 266 | 92 | 41 | 69 | 61 | 0 |
| 4. Ön LAKOTT TERÜLETEN KÍVÜLI FŐÚTON utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve járművezetőként? | 2866 | 43 | 15 | 5 | 10 | 6 | 96 |
| 5. Ön LAKOTT TERÜLETEN KÍVÜLI FŐÚTON utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve az első ülésen utazva? | 2950 | 54 | 14 | 6 | 11 | 6 | 0 |
| 6. Ön LAKOTT TERÜLETEN KÍVÜLI FŐÚTON utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve a hátsó ülésen utazva? | 2368 | 340 | 125 | 47 | 87 | 74 | 0 |
| 7. Ön LAKOTT TERÜLETEN BELÜL utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve járművezetőként? | 2633 | 187 | 44 | 18 | 31 | 22 | 106 |
| 8. Ön LAKOTT TERÜLETEN BELÜL utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve az első ülésen utazva? | 2710 | 212 | 53 | 15 | 31 | 20 | 0 |
| 9. Ön LAKOTT TERÜLETEN BELÜL utazik személygépjárművel. Saját bevallása szerint mekkora valószínűséggel van bekötve a biztonsági öve a hátsó ülésen utazva? | 1924 | 469 | 206 | 115 | 148 | 179 | 0 |

6. kérdés:

Ön **lakott területen kívüli főúton** utazik személygépjárművel. Mekkora valószínűséggel van bekötte a biztonsági öve a **hátsó ülésen utazva**?

Itt szignifikáns a visszaesés a biztonsági övviselési hajlandóságra, mivel csak 2368 fő (77,9%) válaszolt úgy, hogy mindig vagy szinte mindig használja a biztonsági övet. A legmagasabb azoknak az aránya, akik alkalmanként (87 fő – 2,9%) vagy soha, szinte soha nem használják a biztonsági övet (74 fő – 2,4%). Összesen 208 főről állapíthatjuk meg, hogy az esetek kevesebb, mint felében használja lakott területen kívül a hátsó ülésen a biztonsági övet.

A 7-9 kérdés a lakott területen belüli övviselési hajlandóságra vonatkozott.

7. kérdés:

Ön **lakott területen belül utazik személygépjárművel**. Mekkora valószínűséggel van bekötte a biztonsági öve **járművezetőként**?

Aki mindig vagy szinte mindig használja az övet, a válaszadók közül 2633 fő. Ez a legacsonyabb hajlandósági arány a járművezetői kérdésben. Aki szinte soha, illetve alkalmanként használja az összesen 161 fő.

8. kérdés:

Aki **lakott területen belül utazik személygépjárművel** mekkora valószínűséggel van bekötte a biztonsági öve **az első ülésen utazva**?

Összesen 2710 fő jelölte meg a választ, ami kevesebb, mint a 2633 fő, aki járművezetőként is beköti magát, és a 106 fő, aki a „nem vezetek személygépjárművel” választotta.

9. kérdés:

Ön **lakott területen belül utazik személygépjárművel**. Mekkora valószínűséggel van bekötte a biztonsági öve **a hátsó ülésen utazva**?

Várható volt, hogy erre a kérdésre fogják a legkevesebben a mindig vagy szinte mindig választ jelölni. Összesen a válaszadók 63,3%-a (1924 fő) válaszolta ezt. 442 fő (14,6%) jelölte meg az 50%-nál alacsonyabb értékeket.

Az 1-9. kérdésekre kapott válaszokat a 4. táblázatban foglaltuk össze.

A **10. kérdés** arra hivatott rávilágítani, hogy befolyásolja-e a biztonságiöv-viselési hajlandóságot a munkanap, illetve hétvége. 3019 fő jelölte meg válaszként, hogy nincs különbség aszerint, hogy hétvége vagy hétköznap van. 5 fő választotta azt, hogy hétvégén nagyobb valószínűséggel köti be magát, míg 17 fő hétköznap köti be magát nagyobb valószínűséggel.

A **11. kérdés nyitott válaszadásra adott lehetőséget**, és arra kérdezett rá, hogyha a 10. kérdésben eltérő övhasználatot jelölnek meg, mi ennek az oka? A következő válaszokat adták a kitöltők:

- „Valószínűnek tartom, hogy hétvégén több a rendőr, fokozottabbak a közúti ellenőrzések, a pénzbüntetést pedig nem szeretném kockáztatni.
- Céges autó
- Rövid távon vezetek lakott területen belül
- Hátsó ülésen nagyon nehéz kényelmesen bekötni magát az embernek a kicsi autókba!”

A **12. kérdés** arra világított rá, hogy az eltérő évszak okozhat-e eltérő övhasználatot. A válaszadók közül 3020 fő jelölte be azt, hogy nincs eltérés az övhasználatban évszaktól függően. 11 fő adta azt a választ, hogy télen köti be magát gyakrabban, a csúszós utak miatt, 6 fő nyáron kevésbé használja az övet a meleg miatt. 4 fő pedig írásban jelölte meg a „Nem” választ.

A 13. kérdéstől kezdve a gyermekbiztonsági rendszerek használatára vonatkozó kérdéseket tettünk fel.

13 kérdés:

Amennyiben Ön szokott 135 centiméternél alacsonyabb gyermeket szállítani: Mekkora valószínűséggel van az Ön által szállított gyermek a testméretéhez igazodó, megfelelő gyermekvédelmi rendszerben (pl. gyerekülés, ülésmagasító) előírás szerint rögzítve **autópályán**?

4. ábra:

15. Amennyiben Ön szokott 135 centiméternél alacsonyabb gyermeket szállítani: Mekkora valószínűséggel van az Ön által szállított gyermek a ...tő) előírás szerint rögzítve lakott területen belül?
3 041 válasz



977 fő (32,1%) jelölte meg válaszként, hogy nem szokott 135 cm-nél alacsonyabb gyermeket szállítani. 2012 fő (az összes válaszadó 66,2%-a, a gyermeket szállítók 97,5%-a) nyilatkozta, hogy mindig vagy szinte mindig használja a gyermekbiztonsági rendszereket. 10 fő jelölte meg válaszul azt, hogy soha vagy szinte soha nem használnak gyermekszállításhoz megfelelő biztonsági rendszereket. 32 fő jelölte meg, hogy gyakran, 3-3 fő, hogy az esetek több mint felében, illetve az esetek kicsit kevesebb, mint felében. 4 fő pedig alkalmanként használja ezen passzív biztonsági eszközöket.

Azok a gyermekek, akiket nem véd biztonsági rendszer teljesen ki vannak téve egy esetleges vészfékezéskor a sérülésnek. A legfontosabb közlekedésbiztonsági magatartás a jó szülői minta. Ez az alapja a felnőttkori közlekedési magatartásnak és kultúrának.

A **14. kérdés** ugyanerre a használati szokásra kérdezett rá, csak lakott területen kívüli főúton. Itt a válaszadók közül 975 fő jelölte meg, hogy nem szokott 135 cm-nél alacsonyabb gyermeket szállítani, és 10 fővel több, tehát 2022 válasz érkezett a mindig vagy szinte mindig használja a megfelelő gyermekvédelmi rendszert.

A **15. kérdés** a lakott területen belüli szokásokról gyűjt információt. Megdöbbentő, mennyi-

vel emelkedik azoknak az aránya, akik csak „gyakran” használják ezeket a rendszereket (13. kérdésnél: 32 fő, 14. kérdésnél: 25 fő), hiszen 98 fő jelölte ezt meg válaszként (az összes válaszadó 3,2%-a, a gyermekeket szállítók 4,7%-a). 972 fő jelölte ebben az esetben, hogy nem szállít gyermeket.

A **16. kérdésben** arra kerestük a választ, hogy azokban az esetekben, amikor a szállított, 135 centiméternél alacsonyabb gyermek nincs a testméretéhez igazodó, megfelelő gyermekvédelmi rendszerben előírás szerint rögzítve, jellemzően hogyan utazik a gyermek? (több válasz volt megjelölhető)

12 fő jelölte meg a „szabadon” választ, 25 fő öltöztetve szállítja a gyermeket ilyen esetben, 353 fő biztonsági övvel bekötve, 25 fő pedig gyermekülésben biztonsági öv használata nélkül.

17. kérdés:

Ön szerint a biztonsági öv használata miért fontos (az Ön szerint leginkább igazat/fontosat válassza)?

A válaszadók 93,9%-a (2854 fő) jelölte meg azt, hogy alapvető fontosságú a biztonsághoz, 3,4% (103 fő) a törvényi kötelezettségre hivatkozott, míg 40 fő jelölte meg, hogy jó példát kell mutatni a gyermekeknek, 27 fő (0,9%) szerint nem fontos, 17 fő (0,6%) szerint a gyakori rendőri ellenőrzés miatt fontos.

5. ábra: Gyermekbiztonsági rendszer [3]



A 18. számú kérdésben arra kerestük a választ, hogy a kitöltők hogyan ítélik meg azt, aki nem használja a biztonsági övét. A válaszadók többsége (56,5%) szerint **rendkívül** felelőtlen viselkedést mutat, ha valaki nem köti be a biztonsági övet. 41,4% is felelőtlennek tartja, csak nem ily drasztikus módon. 53 fő jelezte azt, hogy nem tartja felelőtlességnek az ilyen fajta magatartást, sőt 12 fő vagány viselkedésnek tartotta. Összesen 65 fő az, aki vélhetően ezen a válaszok alapján nem használja a biztonsági övet. Azonban itt jön a kérdés: akkor milyen példát mutat a gyermekeinek, illetve a válaszadó maga kinek a példáját követi?

A 20-28. kérdés nem a válaszadók szokásaira irányult, hanem arra, hogy a kitöltők hogyan ítélik meg a többi közlekedő magatartását.

20. kérdés:

Ön szerint a **járművezetők** hány százaléka köti be rendszeresen a biztonsági övet **AUTÓPÁLYÁN**? A válaszadók 14,6%-a (443 fő) ítéli meg úgy, hogy szinte mindenki beköti magát. 56,4%-a mondta azt, hogy nagyon sokat viselik a biztonsági övet. Míg 62 fő szerint a járművezetők kicsit kevesebb, mint fele használja, 7 fő szerint néhányan, 4 fő szerint pedig senki nem köti be magát autópályán járművezető-

A 19. kérdés a gyermekbiztonsági rendszerek használatára irányult: Hogy viszonyul ahhoz, aki gyermekét nem megfelelő gyermekülésben szállítja? A megkérdezettek 94,6%-a szerint rendkívül felelőtlen viselkedés. 124 fő megérti, ha nem fér bele az autóba a gyermekülés, míg 30 fő szerint drágák a gyerekülések, 9 fővel pedig gyakran előfordul, hogy nem gyermekülésben szállítja a gyermeket.

6. ábra:

21. Ön szerint a járművezetők hány százaléka köti be rendszeresen a biztonsági övet **LAKOTT TERÜLETEN KÍVÜLI FŐÚTON**?

3 041 válasz



ként. 810-en válaszolták, hogy a járművezetők 50-74%-a kötheti be magát ilyen esetben.

A **21. kérdés** szintén a járművezetők biztonságiöv-viselésre vonatkozott, csak már lakott területen kívüli főúton.

Jól látható, hogy itt már csak a válaszadók 7,7%-a szerint használja minden járművezető a biztonsági övet. 51,6% szerint nagyon sokan, 4,3% szerint a járművezetők kicsit kevesebb, mint fele, míg 15 fő szerint néhányan, és 3 fő szerint szinte senki.

A **22. kérdésben** lakott területen belüli járművezetői biztonságiöv-viselési szokásokra kerestük a véleményt. Itt érkezett a legkevesebb válasz arra, hogy szinte mindenki viseli a biztonsági övet, mindössze 118 fő válaszolt így. 50% alatti valószínűséget 717 fő jelölt meg valamilyen formában. Összefüggés fedezhető fel a valószínűsített biztonságiöv-viselés és a sebesség változása között. Minél magasabb a sebesség, annál valószínűbb a válaszadók szerint, hogy használják a biztonsági övet.

A 23-25. kérdés ugyanezeket a témaköröket vizsgálta, csak utas oldalról.

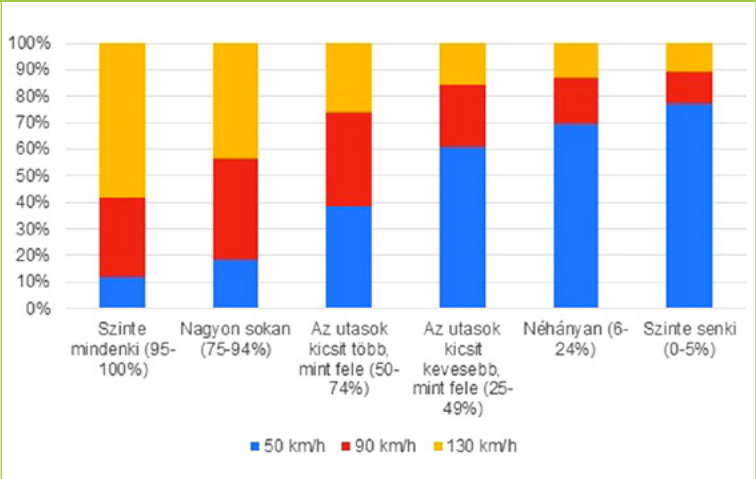
23. kérdés:

Őn szerint a gépkocsik **utasainak** hány százaléka köti be rendszeresen a biztonsági övet **AUTÓPÁLYÁN?** 15,4% válaszolta, hogy szinte mindenki, 49,1% szerint nagyon sokan, és 26,8% szerint az utasok kicsit több, mint fele. Összesen 8,7% jelölt meg kevesebb, mint 50%-ot a válaszadás során. 9 fő szerint senki nem használja utasként a biztonsági övet autópályán.

24. kérdés:

a **LAKOTT TERÜLETEN KÍVÜLI FŐÚTON** való szokásokat vizsgáltuk. Itt már csak 7,9% mondta azt, hogy szinte mindenki beköti

5. táblázat: Sebesség és biztonságiöv-viselés közötti összefüggés



magát utasként, 43,5% szerint nagyon sokan, 36,3% szerint az utasok több, mint fele. Nem meglepő, hogy a sebesség várható csökkenésével azon válaszadók száma emelkedik, akik inkább úgy ítélik meg, hogy utasként az emberek nem használják a biztonsági övet. Összesen 12,3% szerint 50% alatti utasok biztonsági övviselési hajlandósága (ez az előző kérdésben 8,7% volt).

25. kérdés:

a **LAKOTT TERÜLETEN BELÜLI** szokásokra irányult. Itt már csak 3,1% az, aki szerint szinte mindig viselik az utasok a biztonsági övet. 20,7% szerint nagyon sokan, 39,5% szerint az utasok kicsit több, mint fele. 36,7% a megkérdezettek közül 50% alatti valószínűségű választ jelölt.

26-28. kérdésekben arra vonatkozóan tettünk fel kérdéseket, hogy a válaszadók hány %-a szerint használják a közlekedők a gyermekbiztonsági rendszereket?

26. kérdés:

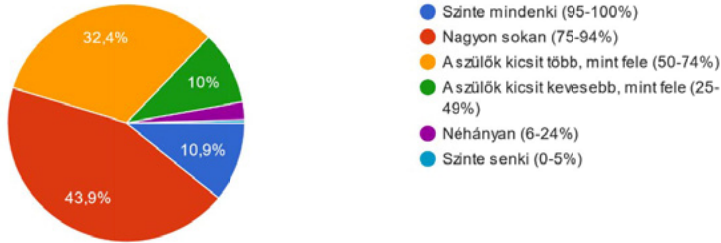
Őn szerint a szülők hány százaléka szállítja rendszeresen megfelelő gyermekvédelmi rendszerben a gyermekét/gyermekeit **AUTÓPÁLYÁN?**

28,9%-a válaszadóknak úgy gondolja, hogy szinte mindenki használja a gyermekvédelmi

7. ábra:

28. Ön szerint a szülők hány százaléka szállítja rendszeresen megfelelő gyermekvédelmi rendszerben a gyermekét/gyermekeit LAKOTT TERÜLETEN BELÜL?

3 041 válasz



rendszereket az autópályán. 55,9% szerint nagyon sokan, 13,1% szerint a szülők több, mint fele és 13,1 fő úgy gondolja, hogy a szülők kicsit több, mint fele. 17 fő szerint néhányan, míg 4 fő szerint egy szülő sem használ ilyen rendszereket autópályán.

A 27. kérdés a LAKOTT TERÜLETEN KÍVÜLI FŐÚTON való szokásokra irányult. Ahogy várható volt, a csökkenő megengedett legnagyobb sebesség csökkenő valószínűséget mutat a gyermekvédelmi rendszer használatában. 21,9% szerint használja szinte mindenki lakott területen kívüli főúton a gyermekvédelmi rendszert, 57,4 % szerint nagyon sokan, 17,8% szerint a szülők kicsit több, mint fele. 91 fő adott olyan választ, melyben a biztonsági rendszer használatának kevesebb, mint 50%-ot jelöltek meg (18 fő „néhány”, 5 fő „szinte senki” választ jelölt meg).

A 28. kérdésnél a LAKOTT TERÜLETEN BELÜLI szokásokra válaszoltak a kitöltők. Itt már csak 10,9% szerint használja mindenki a biztonsági rendszereket, 43,9% szerint nagyon sokan, 32,4% szerint a szülők kicsit több, mint fele. 391 fő szerint kevesebb, mint 50% valószínűsége van a rendszer használatának lakott területen belül.

A bevezetőben bemutatott felmérés és a kérdőívben kapott válaszok alapján jelentős eltérés mutatkozik a járművezetőknél a lakott területen belüli övhasználat hajlandóságban.

A lakott területen kívüli értékek szinte meg egyeznek, autópályán pedig 3%-os csökkenést figyelhetünk meg a legutolsó, 2019. évi adathoz képest. Megjegyzendő, hogy a felmérés tényleges biztonságiöv-viselési értékeket tartalmaz, míg a 2022. kérdőív kinyilatkoztatott valószínűséget. [1] [4]

7. táblázat: Biztonságiöv-viselési arányok és Kérdőíves kikérdezés eredménye

| | IRTAD felmérés | | | Kérdőív |
|------------------------|----------------|--------|--------|---------|
| | 2017 | 2018 | 2019 | 2022 |
| Lakott területen belül | 88,42% | 89,52% | 92,60% | 86,60% |
| Lakott területen kívül | 91,78% | 87,21% | 94,71% | 94,20% |
| Autópályákon | 91,18% | 92,98% | 96,54% | 93,40% |

A 2021. éves IRTAD jelentéshez képest a kérdőív megválaszolása a következőképpen alakult:

8. táblázat: Biztonságiöv-viselési arányok és Kérdőíves kikérdezés eredménye

| | IRTAD | Kérdőív |
|------------------------|--------|---------|
| | 2021 | 2022 |
| Lakott területen belül | 97,70% | 86,60% |
| Lakott területen kívül | 90,60% | 94,20% |
| Autópályákon | 94,60% | 93,40% |

6. táblázat:

| | Szinte mindenki (95-100%) | Na nagyon sokan (75-94%) | A járművezetők többsége, mint fele (50-74%) | A járművezetők kevesebb, mint fele (25-49%) | Néhányan (6-24%) | Szinte senki (0-5%) |
|--|---------------------------|--------------------------|---|---|------------------|---------------------|
| 20. Ön szerint a járművezetők hány százaléka köti be rendszeresen a biztonsági övet AUTÓPÁLYÁN ? | 443 | 1715 | 810 | 62 | 7 | 4 |
| 21. Ön szerint a járművezetők hány százaléka köti be rendszeresen a biztonsági övet LAKOTT TERÜLETEN KÍVÜLI FŐÚTON ? | 234 | 1570 | 1089 | 130 | 15 | 3 |
| 22. Ön szerint a járművezetők hány százaléka köti be rendszeresen a biztonsági övet LAKOTT TERÜLETEN BELÜL ? | 118 | 784 | 1422 | 567 | 138 | 12 |
| 23. Ön szerint a gépkocsik utasainak hány százaléka köti be rendszeresen a biztonsági övet AUTÓPÁLYÁN ? | 469 | 1493 | 0 | 0 | 55 | 9 |
| 24. Ön szerint a gépkocsik utasainak hány százaléka köti be rendszeresen a biztonsági övet LAKOTT TERÜLETEN KÍVÜLI FŐÚTON ? | 239 | 1322 | 0 | 0 | 71 | 10 |
| 25. Ön szerint a gépkocsik utasainak hány százaléka köti be rendszeresen a biztonsági övet LAKOTT TERÜLETEN BELÜL ? | 879 | 1699 | 0 | 0 | 17 | 4 |
| 26. Ön szerint a szülők hány százaléka szállítja rendszeresen megfelelő gyermekvédelmi rendszerben a gyermekét/gyermekét AUTÓPÁLYÁN ? | 879 | 1699 | 0 | 0 | 17 | 4 |
| 27. Ön szerint a szülők hány százaléka szállítja rendszeresen megfelelő gyermekvédelmi rendszerben a gyermekét/gyermekét LAKOTT TERÜLETEN KÍVÜLI FŐÚTON ? | 665 | 1745 | 0 | 0 | 18 | 5 |
| 28. Ön szerint a szülők hány százaléka szállítja rendszeresen megfelelő gyermekvédelmi rendszerben a gyermekét/gyermekét LAKOTT TERÜLETEN BELÜL ? | 331 | 1335 | 0 | 0 | 74 | 13 |

Lakott területen belül, illetve az autópályán a felmérés szerint kisebb a biztonságiöv-viselési hajlandóság, mint a 2021. IRTAD jelentésben.

Comparison of self-reported and observed road safety performance indicators c. cikkében prof. Dr. Holló Péter szerzőtársaival megállapította, hogy az önbevalláson alapuló kérdőív viszonylag jó becslést mutathat a tényleges biztonságiöv-viselési magatartásra [5]. Így várható, hogy a valós biztonságiöv-viselés összességében csökkenni fog.

3. ÖSSZEFOGLALÁS / KONKLÚZIÓ

A személyi sérüléssel járó balesetek számában és súlyosságában történő változások több külső tényezőre vezethetők vissza. Befolyásolhatja az időjárás, a gazdasági helyzet (pl. üzemanyagár emelkedés), a népesség alakulása (életkorban is), a mentéshez rendelkezésre álló eszközök.

Az utasvisszatartó rendszerek (biztonsági öv, gyermekülés) használata az egyik legfontosabb magatartás-orientált teljesítménymutató. A kérdőíves felmérésben arra voltunk kíváncsiak, hogy Magyarországon mekkora a kinyilatkoztatott biztonságiöv-viselési hajlandóság, és a gyermekbiztonsági rendszerek használata.

Kérdőívünket összesen 3041 fő töltötte ki, kevesebb, mint egy hónap alatt. Az első rész-

ben szocio-demográfia adatokra kérdeztünk rá, majd arra vonatkozó kérdéseket tettünk fel, hogy kinek-milyen közlekedési szerepben mekkora a biztonságiöv-viselési hajlandósága.

Összefoglalva elmondható, hogy a kinyilatkoztatott biztonságiöv-viselés az elmúlt évek felméréseihez képest csökkenő tendenciát mutat. Ha valóban egy jó becslést jelent ez a tényleges övhasználatra, akkor a biztonsági öv használatában is csökkenés várható. Reméljük, hogy a tendencia a kinyilvánított viselkedésben nem mutatkozik meg, és a kérdőíves (kinyilatkoztatott) felmérés csak az alsó értékeket mutatta.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- [1] Biztonságiöv-viselési arányok Magyarországon és külföldön; Prof. Dr. Holló Péter, Közlekedéstudományi Szemle 2020. LXX. évf. 6. sz., DOI: <https://doi.org/j9xp>
- [2] <https://webbal.kozut.hu/>
- [3] <https://tesztek.tudatosvasarlo.hu/mindenkinek-letfontossagu-a-jogyerekules> (2023.01.31.)
- [4] KTI felmérések alapján
- [5] Comparison of Self-reported and Observed Road Safety Performance Indicators; prof. Dr. Holló Péter, Dr. Henézi Diána, Berta Tamás, Periodica Polytechnica Transportation Engineering 46: 3 pp. 117-121., 5 p. (2018)



Examination of seat belt wearing habits and attitudes of road users in Hungary



Untersuchung der Sicherheitsgurt-Anschnallgewohnheiten und Einstellungen von Verkehrsteilnehmern in Ungarn

